

Dels problemes obrers

Sinceritat en les paraules i en les condicions

No estan els obrers acostumats a què se'ls parli el llenguatge de la sinceritat. A còpia de veure's afalagats pels que necessiten fer-los contents amb paraules per tal d'obtenir la seva submissió, perden la noció de la realitat, i quan se'ls adrecen mots de seny i que toquen de peus a terra, ho troben tan diferent del que constantment senten, que desconfien i pensen que és en aquesta manera de parlar on està l'engany.

Diem això perquè moltes vegades s'ha fet constar que l'important no és que s'apugin els jornals, sinó que la vida no s'encareixi; que el poder adquisitiu del diner no disminueixi; que amb una quantitat de pessetes determinada es puguin comprar més coses. I quan s'han fet aquestes afirmacions, s'ha constatat com els obrers han pensat que eren excuses i pretextos per a negar l'augment de jornals.

Nosaltres ja sabem que moltes vegades en la lluita econòmica que la situació actual estableix, potser sí que des del punt de vista patronal pot significar un subterfugi aquesta argumentació per a refusar un just augment de salaris. Però, entenem que aquesta qüestió ha d'ésser considerada independentment de determinats carers particulars i estudiada en el seu sentit general.

Es innegable, perquè és de tota evidència, que si la mà d'obra s'encareix, que si els jornals o els salaris s'apugen, aleshores la producció també serà més cara i tot això causarà un encariment general de la vida, que immediatament farà pràcticament inútils les millores obtingudes, perquè encara que es tinguin més pessetes, aquestes veuran reduïda llur vàlua, per tal com, malgrat ésser més, podran comprar les mateixes coses que abans o encara menys, perquè aquestes també s'hauran apujat.

Aquestes reflexions, no signifiquen que l'obrer s'hagi de resignar a no veure millorats els seus ingressos. No res d'això. Creiem que és de justícia, que convé per al millorament general i àdhuc per a crear una riquesa col·lectiva més gran, que els jornals, que els sous, que els salaris siguin el suficientment remuneradors perquè l'obrer pugui viure bé, satisfent les seves necessitats materials i espirituals, i que cal lluitar constantment fins assolir que això sigui una realitat.

Però, en matèria social, argumentar solament parlant de més pessetes i menys hores de treball, si bé és un llenguatge que es fa força entenedor i engresca fàcilment els qui l'escolte, pot menar a errors fatals, perquè l'important és que la nostra col·lectivitat tingui una adient organització econòmica que permeti viure bé, perquè els preus siguin el més reduïts possible, perquè hagi treball suficient, perquè la vida sigui, dins del que això és factible, més agradable del que és ara. Per altra banda, cal que existeixi una organització social que estableixi un sistema perfecte d'assegurances, de jubilacions, d'ensenyament per als qui no tenen mitjans econòmics. Tot això és tant o més important, en molts casos, que la simplicitat de més pessetes i menys hores. La vida econòmica d'un poble és quelcom més complexe, i els obrers, com element fonamental de la producció que són, han de tenir un clar esment d'aquestes realitats per tal que a cada moment sàpiguen procedir en conseqüència.

Cal insistir molt en aquestes consideracions, perquè entenem que el perjudici més gran que pot causar-se al proletariat és amagar-li aquestes veritats i deixar-lo que, inadvertidament, caigui sota les seduccions dels qui li adrecen paraules temptadores, fàcilment comprensibles, grates pels afalacs que contenen, però que, al capdavall, no responen a una seriosa preocupació pel benestar de la col·lectivitat, benestar del qual els primers que n'han de fruir són els obrers.

Aquest punt de mira ha d'ésser completat amb altres consideracions a favor de la posició dels obrers, però principalment cal que sigui reforçat i prestigiats per fets eloqüents que demostrin d'una manera efectiva com, ensems que s'empra aquest llenguatge de sinceritat es practica una conducta que invita els obrers a creure els qui d'aquesta manera parlen.

La confiança es guanya amb fets. Sols damunt d'aquests poden ésser reciclades les paraules asenyades i reflexives.

M. PEREZ - TEROL

La Lliga i el nou Govern

L'entrada d'un home de la Lliga al Govern de la República, és un fet completament normal, que respon a les dues característiques del nostre Partit, això és: la seva catalanitat i el seu esperit constructiu.

Ha estat obra gairebé exclusiva dels homes de la Lliga, que el poble català recobrés la consciència de la seva personalitat i fes possible, amb la constància de les seves aspiracions, que les Corts constituents admetessin el principi de l'establiment d'un Estatut autònom.

Però nosaltres hem proclamat sempre que aquesta autonomia la volem dintre de l'Estat espanyol i obtinguda per procediments evolutius. Somniar, com l'Esquerra, que la violència podia arrencar unes llibertats, per molt federal que aquí es proclamés un Estat, que ben clar es veu no sent el federalisme, era una acció equivocada i suïcida, i els fets han vingut a demostrar els tristos resultats que per a la nostra causa han estat conseqüència d'aquella acció. Catalunya, per a veure triomfar les seves aspiracions, necessita, ultra conservar i enfortir la seva personalitat, convèncer les regions germanes del seu patriotisme i de la noblesa dels seus anhels, i crear a Madrid un ambient polític que li sigui favorable.

Donats el moment actual i la situació de l'Estatut, després de l'atzagaia d'ara fa un any, la missió que pertoca a la Lliga és la que des de fa dos mesos està portant a cap, menyspreant els dictaris dels incomprensius de dintre i dels de fora. Sense ultrapassar, ni per un moment, els límits que la pròpia dignitat assenyala, els homes de la Lliga vénen portant a cap una obra abnegada i silenciosa, en bé de la nostra Catalunya, i el seu patriotisme és d'agrair per tots els bons catalans, el mateix quan triomfa en els seus propòsits, com quan les circumstàncies no li permeten assolir els seus objectius.

Però, al costat de la seva obra catalanista la Lliga ve demostrant, des de que s'obriren les actuals Corts, que és un vertader partit de govern, que estudia i coneix tots els problemes que té plantejats l'Estat espanyol, i que per la seva part posa a contribució tot el seu esforç per a arribar a la consolidació de la República i l'establiment, entre els espanyols, de l'esperit de convivència necessari perquè acabi una època de violències i d'eixorcs partidismes. Així, en les difícils circumstàncies actuals, quan potser hauria estat més còmode restar en una actitud de reserva i de crítica, la Lliga no ha vacil·lat a complir els seus deures cívics, portant la seva col·laboració personal a un govern que, per ara, és l'únic que amb les Corts actuals pot anar a resoldre alguns dels problemes apressants i preparant el moment en què, sense perill de perturbacions ni violències, el poble espanyol pugui ésser cridat a manifestar el seu actual pensament.

Els partits que fan nosa

El règim parlamentari, en la seva forma més pura, suposa l'existència de dos únics partits: el que governa i el que està en l'oposició, els liberals i els conservadors. «Whigs» i «Tories» foren els elements de l'època brillant del parlamentarisme anglès.

Els moviments de l'opinió, el desgast que sempre produeix en un partit un llarg període de govern, determinen el torn de les organitzacions polítiques. I d'aquest mecanisme poden deduir-se tots els altres aspectes de la funció política de les democràcies: la forma majoritària de les eleccions, els governs de partit, el funcionament del Parlament i àdhuc l'existència d'una cambra altadestinada a esmortir els canvis, de vegades massa sobtats, en les manifestacions de l'opinió pública.

Però en l'evolució del parlamentarisme, evolució que per a molts és sinònim de decadència, el règim que hem esbossat sofreix canvis fonamentals, potser més accentuats en els països llatins que en els anglosaxons. La major cultura, que fa destacar les diferències en la personalitat humana, l'individualisme, que pren caires d'egoisme i dificulta el sotmetiment dels criteris i conveniències pròpies a una actuació col·lectiva, la intervenció de masses cada vegada més nombroses en la vida pública, l'esperit de rebel·lió, que va apoderant-se dels homes del nostre temps, ens porten al règim dels partits múltiples.

Cal admetre forçosament la pluralitat de partits, i cal, per tant, cercar les modalitats d'actuació dels poders executiu i legislatiu que, tenint en compte el rou fet, permetin un funcionament normal de les institucions democràtiques. Del fet que això sigui assolit depèn essencialment que pugui continuar existint el parlamentarisme.

Però, en alguns països llatins la pluralitat de partits polítics no obeeix sempre a la necessitat que tinguin una expressió les diverses modalitats del pensament humà, ni tan sols a que tinguin defensors, en els temples on es forgen les lleis, interessos, classes socials o aspiracions espirituals. Restes d'ideologies que els canvis dels temps han fet d'impossible realització, satisfacció de vanitats senils, voltades d'estòmacs agraits o d'ambicions insatisfetes, restes d'agrupacions caciquistes de règims passats, dissidències personalistes dels qui, devent-ho tot al favor d'un home, s'aixequen superbs contra la seva «jefatura», sentit d'impossible de solitaris de la política, actuació «mob» de preteses superioritats intel·lectuals, heus ací tota la gama de motivacions que produeixen l'aparició i la supervivència d'agrupacions polítiques que, no representant cap ideologia determinada ni cap moviment d'opinió, no fan més que pertorbar inútilment la mecànica política d'un poble, obstaculitzant la normal actuació dels partits polítics fonamentals.

Són aquestes agrupacions, inútils per a tota tasca constructiva, les que promouen les intrigues de corredors, les crisis inversemblants per motius poca-soltes, les obstruccions incoherents i sense finalitat, les que cotitzen desvergonyidament els seus vots en moments que les forces parlamentàries estan dividides. Són les noses de la política a les que cal eliminar per a que l'ambient es purifiqui.

Es en interès dels partits que representen una opinió, que tenen altes idealitats nacionals, que cal anar cap a una intel·ligència que tregui influència a tota la cohort de vells cacics i de caps de tribu que no fan més que pertorbar la política, i crear dificultats al règim i impedir que aquest representi l'enlairament de la pàtria cap a més nobles idealitats.

Estampa de la setmana

El cost de l'alimentació

Els líders obrers i els sociòlegs de via estreta, es preocupen principalment de l'elevació dels salaris dels treballadors. Aquesta posició, que està ben d'acord amb la dita ferrandina que qual·lifica el pensar com una funesta mania, ha jugat amb la il·lusió dels obrers que en veure augmentats els seus guanys no capien que això devia portar, naturalment, una pujada en els preus de les coses que se'ls menjava els avantatges que havien cregut obtenir. En canvi ha estat negligit gairebé per tothom l'estudi dels règims alimentosos i la determinació del valor de les substàncies necessàries per a conservar el cos humà en perfecte funcionament.

No som dels qui creuen que l'alimentació humana ha de subjectar-se a fórmules matemàtiques o químiques, i que l'home s'ha d'accontentar amb engolir aliments que continguin el nombre de calories necessàries per a viure i treballar, o els grams de fècules, albúmines i greix necessaris per a que funcioni normalment el cos humà. Sense negar a les dites fórmules el seu valor científic, el fenomen de la gana porta a l'alimentació modificacions subjectives de la més alta importància, que produeixen que l'assimilació pels diferents homes d'un mateix producte sigui ben dissemblant.

Els règims alimentosos tenen per a la salut i desenvolupament del nostre organisme una influència preponderant que comença a ésser tinguda en compte per alguns sectors de la nostra burgesia, però que ningú no té cura d'explicar a les classes obreres. Més que les condicions d'habitatge i de vestit, són els defectes d'alimentació els que contribueixen a crear els infants raquítics, anèmics i escrofulosos, preparant així la propagació de la tuberculosi entre el jovent. Moltes vegades, el canvi d'uns aliments per uns altres d'igual preu, però de condicions nutritives més adients a les necessitats fisiològiques del consumidor, serien prou per a millorar la resistència física dels fills dels treballadors.

L'home menja quasi sempre més del necessari, i així és una gran veritat que en moren més de farts que de fam. Però àdhuc en les classes l'alimentació de les quals no arriba al mínim necessari, cas cada dia més rar, sortosament, un alligeonament donat per elements facultatius en forma de conferències, fulles de propaganda, articles en els diaris populars, etc., podria determinar una millora del problema sense que tingués d'augmentar la part del pressupost familiar destinat a alimentació.

Es clar que una propaganda així no podria demanar-se a les associacions que es diuen defensores dels treballadors, ocupades com estan per llurs propagandes d'odis, però és un d'aquells casos en què, àdhuc els més individualistes, no malparien d'una actuació de l'Estat, més modesta, però menys pertorbadora, que moltes de les que ara és moda portar a cap.

PETRONI

LLEGIU EN AQUEST NUMERO

Pàg. 2.—El dia 6 farà un any.. ESTAMPES VERÍDIQUES

(Caricatures per Castanys)

Pàg. 3.—Dels nostres adversaris.

Una figura cada setmana: Rahola.

- » 4.—França: La política interior. Rússia: Continuen les reformes, per Felip Calceran. Financers dels temps passats: Colbert, per Josep M.ª Tallada.
- » 5.—El pensament català, per Marcel·lí Moreta. Parlem de les antologies, per J. Albert. Els meus primers vint-i-cinc anys, per Alexandre Bulart i Rialp.
- » 6.—Poal Aregall, home de teatre, per Janot Puig. Teatre català, tanmateix, per Jordi Cinema

Aquest número

ha estat visat

per la censura

El día 6 farà un any...

Estampes Verídiques

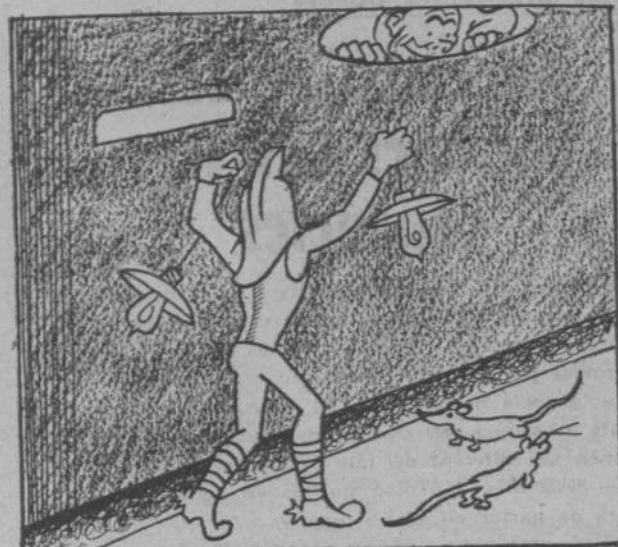
(Caricatures per Castanys)

Pertrets de guerra

Precaució napoleònica

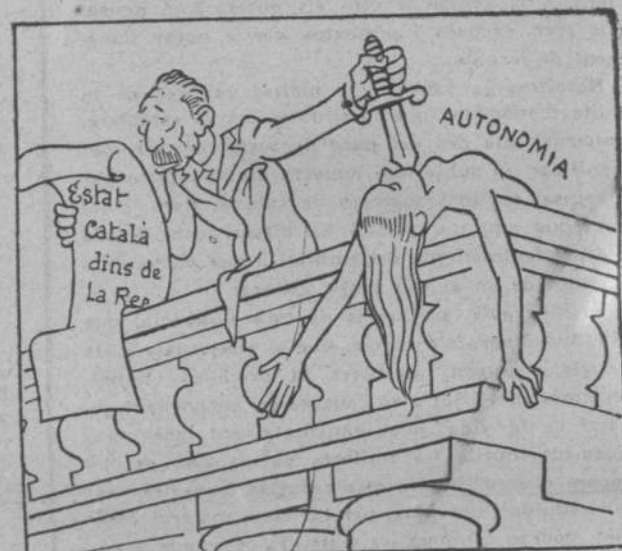
Preparant «l'ofensiva»

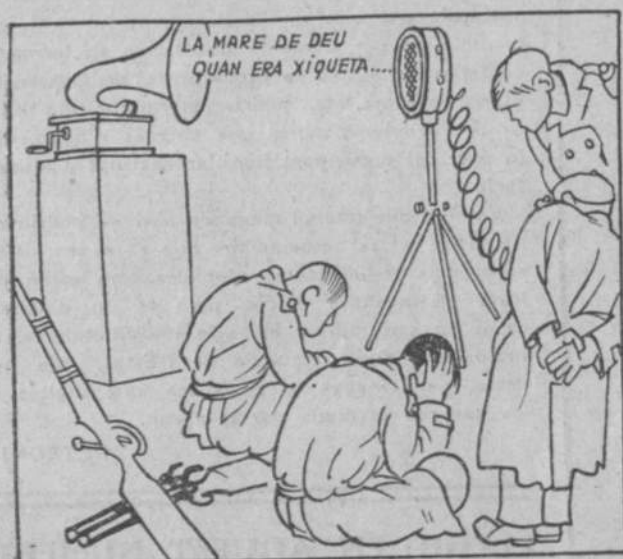
«Mi rebelión en Barcelona»

Els escamots es comencen a «escamar»

¡.....!

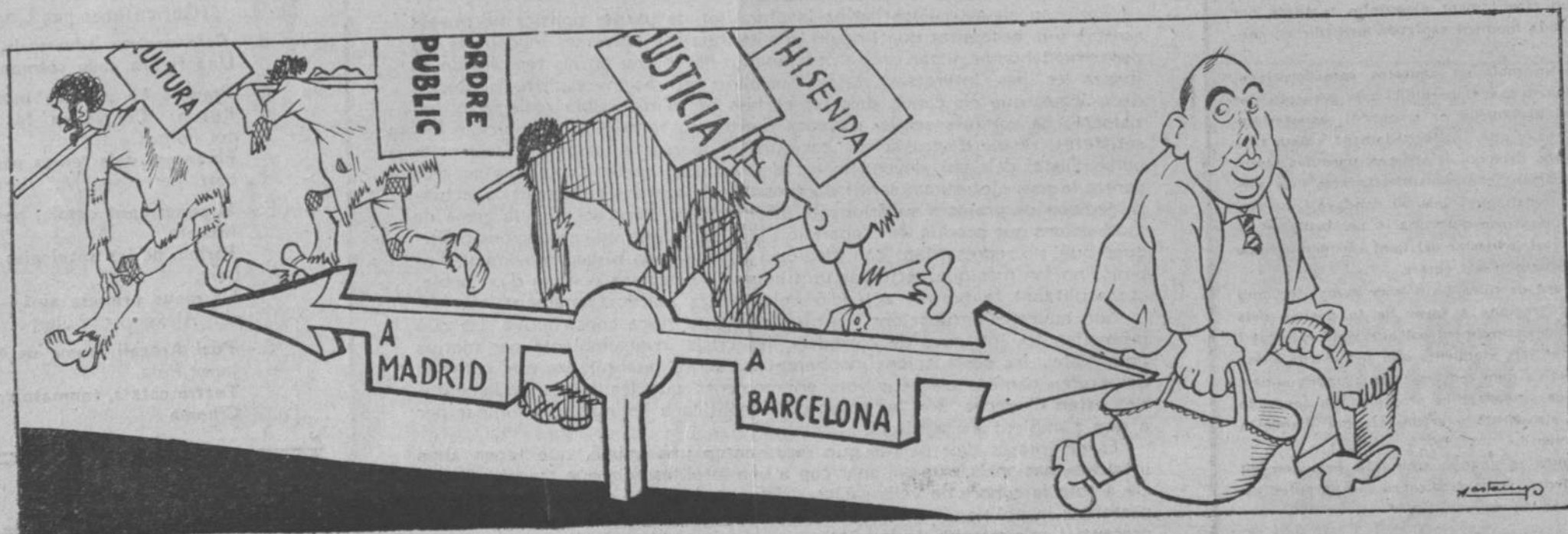
Enardint les hosts

Heroisme municipal

Emoció revolucionària

Resultat

M'han dit... Dels nostres adversaris

Ja ho sabem...

Prieto llença des de París un «S. O. S.», dient que les esquerres són una olla.

Per a dir això no calia embarcar els altres en una revolució i després retirar-se a París tranquil·lament. El que ara diu *Don Indalecio* ja ho sabem, i, desgraciadament, per tenir-ne una experiència ben amarga, de la qual és un dels responsables principals el mateix *Don Indalecio*.

Propaganda

Les eleccions angleses s'aproximen i els partits polítics comencen ja a prodigar la seva propaganda. El següent procediment té indubtablement la seva novetat.

Dintre d'un sobre reben els electors un opuscle curiosament editat. Les escobertes, de color verd, porten el títol en lletres negres ben visibles. Aquest títol és el següent:

El que el partit socialista ha fet pel bé del nostre país.

Tothom creu que l'opuscle és propaganda del *Labour Party*. Però en fullejar-lo es troba amb que totes les pàgines estan en blanc. El partit socialista no ha fet res. I als llavis del lector floreix el somriure davant l'acudit dels conservadors.

A Espanya també podria editar-se un opuscle semblant.

Febleses esquerranes

«La Rambla» reproduïa en un dels seus darrers números, plena d'unció esquerrana, un article de Mr. Gaston Jèze, defensor del Negus a la Societat de les Nacions. I al mateix temps, el gran setmanari francès «Je suis partout» deia el següent:

«Que en són de divertits aquests bel·licosos roigs!»

La setmana passada foren atrapat en flagrant delictes de complicitat amb els petrolaires americans. Aquesta setmana hem vist Mr. Gaston Jèze, llumenera jurídica del «cartellisme», defensar el plet del «rei de reis» que és un marxant d'esclaus.

Per què no ha estat recordat en aquesta ocasió que Mr. Gaston Jèze és també el conseller financer del govern romanès?

Empleat d'un rei negre i d'una monarquia balcànica especialitzada en la bancarrota, quan es tracta de «toucher de pépètes» aquestes altes consciències democràtiques no miren gaire prim.

Però heus ací el que és més bo. Quan Romania necessita «utaper» l'estalvi francès o quan no paga el cupó, aleshores Mr. Gaston Jèze escriu, al *Journal des Finances*, un article vibrant per a explicar que l'aliança romana bé val alguns sacrificis, i, pagat pel Negre, injuria Itàlia des del *Dépêche de Toulouse* (aquest és l'article que reproduïa «La Rambla» amb gran emoció esquerrana).

Tanmateix no es pot dir de Jèze que estigui venut a l'obscurantisme i als comerciants de canons. Ah, això mai!

Comprenem que «La Rambla» s'emocioni amb aquests exemples, acostumada com està a veure com els esquerrans comitants no vacillen a convèncer els obrers amb la guàrdia civil, allà on sigui, per exemple a una fàbrica de sucre...

«La Humanitat», dictatorial

Qui ho dubti no té de fer més que llegir el que segueix, que fa pocs dies deia «La Humanitat» sobre el dictador turc Mustafa Kemal:

«En aquests temps en què tots els partits de dreta es confabulen contra la democràcia i propugnen per règims de força, volem recollir unes dades que mostren la prosperitat del poble turc sota la direcció assenyada de Kemal Atatürk, el President de la jove Turquia. A la seva dreta no admet cap fiscalització. L'única crítica que permet, i aquesta amb tota la seva amplitud, és la que vulguin fer, d'acord amb llurs programes, els partits situats a la seva esquerra. Per això podem assistir al gran desenvolupament social-econòmic del poble turc, que en temps de l'imperi de Sublim Porta, era un dels pobles més endarrerits del món.»

De manera que els esquerrans de «La Humanitat» no rebutgen els sistemes dictatorials, ni l'eclipsi de la llibertat. Per a ells, l'important és que hom miri cap a la dreta o cap a l'esquerra. (¿Què deu entendre per esquerra aquesta gent?) Tanmateix, aquesta propensió dictatorial i de menyspreu per la democràcia i la llibertat, ja havia tingut Catalunya la dissort d'experimentar-la. Només que l'Esquerra la negava, i ves per on ara confessa, ingènuament, els seus sentiments.

Les dues línies que senyala la «Soli»

Diu la «Soli», parlant de les dues línies de conducta del proletariat espanyol:

«Hasta el instante en que las izquierdas fueron desalojadas del Poder y vencidas en las elecciones del 19 de noviembre de 1933, el panorama obrero español se presentaba perfectamente delineado en sus contornos esenciales. No había más que una fuerza revolucionaria: la C. N. T. El resto del movimiento obrero, personificado en su casi totalidad por la U. G. T., giraba en torno a la situación; eran fuerzas que se nutrían del calor gobernante y que a su vez apoyaban al Estado en su tarea de perpetuar los privilegios de la burguesía. Lo hemos visto en Cataluña con la Alianza Obrera, en el resto de España con la U. G. T.»

Solamente la C. N. T. se alzó, desde el comienzo mismo de la República, como lo había hecho siempre, propiciando la transformación social completa; no aceptando la limitación que la República imponía a las necesidades apremiantes del proletariado. Por eso el proletariado la honró con su confianza. Expresaba sus más íntimos sentimientos, la necesidad de justicia que palpita en todos los pechos en oposición a la servidumbre secular de que es víctima.

De aquí que el movimiento obrero se viese dividido en momentos por demás desfavorables para acometer su gran tarea histórica. Perdió una gran oportunidad cuando la reacción se vió destrozada, y la gran burguesía optaba por escapar con sus capitales al extranjero. Sólo la C. N. T. tuvo entonces la visión de lo que correspondía hacer. Los culpables de esta división, que arrastró a una parte del proletariado por la senda tortuosa de la colaboración con las fuerzas gubernamentales y burguesas, no fueron precisamente los anarquistas, que buscaban la comunión espiritual y práctica de los trabajadores en el propósito emancipador. Los que faltaron a este propósito fueron los que se plegaron a las causas de la República burguesa.

La C. N. T. está en su lugar de siempre. Lo que hace falta saber es si las tendencias que se agrupan en la Alianza Obrera siguen su vieja trayectoria o si por el contrario, han modificado su posición.

En octubre, las fuerzas socialistas quiebran su tradicional posición de evolución legal, de colaboración a todo trance. Las juventudes se radicalizan, descontentas con los resultados de una conducta funesta para el proletariado. Nosotros habíamos señalado estas consecuencias.

Però després de esta brusca oscil·lació, y excepte el sector juvenil, las fuerzas socialistas y aliancistas vuelven a encarrilarse por los viejos caminos trillados que condujeron al fracaso. Los aliancistas vuelven a propiciar los criterios que parecían absolutamente desdenados, y de los que en el fondo no se han arrepentido. De ahí los continuos ataques que dirigen a la C. N. T., como si la C. N. T. estuviese obligada a plegarse a puntos de vista y a tácticas que fueron señaladas por la experiencia como absolutamente falsas e ineficaces.

¿Una alianza para volver a repetir la historia? ¿Quiénes son los que tienen que rectificar? ¿Cuál es la posición que fué batida en toda línea por los hechos fascistas en el mundo?

La conquista del Poder, los cientos de diputados, los miles y miles de votos, para nada han servido. En cambio, una unión positiva del proletariado para realizar la expropiación de la burguesía y la destrucción del aparato tiránico del Estado nos hubiera llevado tiempo al ansiado final de libertad.

Aquest ansiado final de llibertat, que és la tirania proletària, ha estat l'objectiu dels extremistes que en tot moment han prestat llurs forces a l'Esquerra, com a instrument inconscient de tots els deliris revolucionaris. «Sólo la C. N. T. tuvo entonces la visión de lo que correspondía hacer». Sí, exacte, amb aquesta «visión» donaren la victòria a l'Esquerra, que després d'arruinar els obrers, en empobrir el país, els persegui i martiritza amb el seu sistema caciquista-policíac...

El problema del camp resolt pels anarquistes

«El problema del camp, que tant exploten els uns i els altres i que l'Esquerra feu objecte de tota mena d'enverinaments demagògics, el resol facilissimament un anarco-sindicalista des de les pàgines de la «Soli». Heus ací com:

«En muchos pueblos de esta región, el campesino, con muy pocas variantes, vive de la misma forma que el campesino del Pirineo aragonés. Cereales, cosecha muy poco. En defecto de esto, cosecha bastante patatas, alfalfa y maíz. Casi todo cuanto cosecha, lo consume en su propia casa; de otra forma no podría vivir. Si sólo se dedicase a la agricultura, pasaría una vida muy precaria. La mayor parte tendría que emigrar. En cambio, cada casa de campo, cada masía, es una verdadera granja. Pollos, conejos, cabritos y terneros, pacen por estos campos, en número considerable. Por doquier se oye el mugido de una vaca, el relincho de una yegua, o el balido de alguna cabra. Y todo esto, ¿para qué? Lo mismo que en Aragón, el campesino catalán no vive; vejeta de una manera miserable. Sed curiosos observadores, y colocaos, no importa qué día de la semana, a la entrada de una ciudad cualquiera, y no tardaréis en constatar lo que os digo. Los mercados se nutren única y exclusivamente con el sudor y la sangre de los campesinos, sudor y sangre entremezclada con todos aquellos productos traídos del campo para solaz de la burguesía. El campesino entra todos los días a la ciudad cargado de aves de todas las clases. Conejos y terneros para el mercado, amén de otros animales que van al sacrificio para dar vida, o lo que sea, a un buen número de acomodados. Cuando sale de la capital, y ya de vuelta a casa, apenas si llevan algunas sardinas saladas y algún bacalao a medio descomponer.

Cometen un error al efectuar semejante cambio de los buenos artículos producidos por ellos, por otros artículos en completo estado de descomposición.

Los curas, los abogados y los jueces, que no producen, deglutan todo lo mejor, y disfrutan de las mejores comodidades.

Triste paradoja es entretenerse en discutir si será menguante de derecha, fulanito de izquierda o perengano del centro. La solución, camaradas del campo, no se encuentra en la política, no; la solución sencilla y clara se encuentra en los sindicatos, las cooperativas, los ateneos.

El reparto de la tierra, como algunos marxistas pretenden, agravaría más el problema en la sociedad futura; la propiedad será común a todos y para todos los humanos. — Juan Francisco.

Ja veieu si és fàcil. Aquests ni tan sols volen apel·lar a la repartidora. Ho suprimeixen tot, i en paus...

«El paper de sempre»

Ja s'ha fet famosa la planxa de «La Publicitat», que, engegada pel seu moribund afany de malparlar de la Lliga, el mateix dia que el Govern de la República acordava l'aixecament de l'estat de guerra, publicava un editorial del qual són els següents paràgrafs:

«El president del Consell ha dit que el Govern nou continuaria la política de l'anterior, i, en efecte, una de les decisions acordades ahir en el primer Consell fou la de prorrogar l'estat de guerra a Barcelona. Bon començament per als representants de la Lliga. No ens feiem gaires il·lusions amb la col·laboració regionalista, però no sospitàvem que la seva incorporació al Govern tingués uns efectes sedants tan immediats.

De fet, doncs, la col·laboració dels regionalistes no haurà servit de res pel que toca a Catalunya.

De molts anys ençà la Lliga ha tingut un encert diabòlic a crear-se situacions funestes; no ens sorprendria que la present fos la més absurda de totes i la pitjor als ulls del catalanisme. Haurà captat una cartera, però haurà perdut altres coses que no es recobren mai més.

El més curiós és que a l'endemà, quan ja era oficial i públic l'acord de l'aixecament de l'estat de guerra, «La Humanitat» reproduïa els mateixos paràgrafs de «La Publicitat», amb el títol que encapçalava aquestes ratlles: «El paper de sempre».

Una figura cada setmana

RAHOLA

Des de l'adveniment de la República, cap participació de Catalunya al Govern de Madrid no ha tingut la importància i significació que caracteritzen l'entrada de Pere Rahola al govern Chapaprieta.

Naturalment que aquest relleu al qual ens referim res no té a veure amb la vàlua intrínseca de la cartera de Marina. L'essencial és que el catalanisme pot col·laborar en una obra totalitària, afirmativa i fecunda de la vida política general espanyola. I ho pot fer després d'un resultat desastrós d'actuacions, que mai no seran prou deplorades, d'elements que també es titulaven catalanistes.

¿Ministeri de Marina? Que més té aquest ministeri que un altre per al fet que a nosaltres ens interessa remarcar! Tanmateix, dintre del Govern des de tot arreu es pot fer tasca positiva i es poden servir els ideals. El mateix que des de qualsevol lloc del gabinet es poden causar greus perjudicis al que cal defensar. ¿No fou, per ventura, des del ministeri de Marina, precisament, des d'on els interessos de Catalunya es veieren negligits imperdonablement amb ocasió d'aprovar-se una valoració de traspassos, en plena eufòria esquerrana i azarista?

L'esforç que en l'empresa de reconstrucció i d'eficàcia escomesa per Lliga Catalana s'està desenvolupant, troba, en l'ingrés del senyor Rahola al govern de la República, una prova ben palesa de l'encert amb que s'està procedint, i és un estímul per a seguir endavant per tal de desfer els recels i les desconfiances que encara intenten barrar el pas a l'ideal de servir els interessos de Catalunya tot treballant per una Espanya gran.

L'anècdota personal i circumstanciada, en aquestes hores, de la presència d'un català al govern de la República, no significa res. El que cal veure i apreciar en llurs justes proporcions és el simbolisme del fet i el marge de possibilitats que ens obre a tots els catalans per a esborrar, amb quelcom més digne de nosaltres, el record del nefast ús que feren de l'autonomia els qui no saberen ésser republicans i s'oblidaren que eren catalans.

DESPRÉS

Setmanari català

SUBSCRIPCIO:

Barcelona: Un trimestre . . . 2'50 pts.
Fora » » » . . . 3'00 »
Estranger » » » . . . 4'00 »

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

Passeig de Gràcia, 19 bis
Telèfon núm. 23125

Advertim als nostres col·laboradors espontanis, que no retornem els originals dels articles que no són publicats.

¿Quin concepte que tenen els «amos» de l'Esquerra dels seus «servidors» d'Acció Catalana!

Que duri

L'ensopegada, però, no ha estat estèril per a «La Publicitat». Heus ací com a l'editorial següent es presenta ja penedida i amb propòsits d'esmena:

«No volem ésser pessimistes sistemàtics ni desconfiar per vici de l'esforç dels adversaris; creiem que el residu catalanista, afortunadament insoluble, que palpita en les formacions regionalistes es farà sentir en benefici de les legítimes il·lusions de Catalunya. Tampoc no tenim cap impaciència; esperem que la confusió, la incertesa que s'endevina en el Govern s'aclarirà aviat, i aleshores podrem jutjar amb fonament de causa que ha portat de bo i que ha mantingut de dolent la crisi singular que ha engendrat el Govern actual.»

Molt bé, molt bé. Això és el millor que poden fer. Primer, assabentar-se del que passa i, després, opinar però fer-ho amb la guspira de seny que els ha inspirat la gran planxa del dia anterior...

¿Que duri!

S. VERDAGUER

Depatx: Ronda Universitat, 9 - Telf. 10421
Tallers: Entenza, 59 - BARCELONA

**Banyeres, Bidets,
Lavabos, Duixes,
Walters, etc.
Instal·lacions completes
de cambres de bany**

ESTRANGER

ECONOMIA

FRANÇA

Lapolítica interior

Pròxima l'obertura del parlament francès, davant del qual el govern haurà de donar compte de l'ús fet de les atribucions que li foren concedides i sotmetre a ratificació els decrets lleis dictats en l'interregne parlamentari, la política interior francesa entra en una fase interessant.

Indubtablement, la campanya iniciada pel Front Popular, compost de socialistes de totes les tendències, comunistes i una part dels radicals-socialistes, no ha tingut la transcendència que creien els seus autors. La situació financera i els perills que, sotmesa la cotització de la unitat monetària, eren tan evidents que ni els més oposats a l'actual govern deixaven de reconèixer que sense una acció enèrgica i ràpida, el conflicte era imminent i de conseqüències catastròfiques. Així, si la campanya contra els decrets lleis ha comptat amb el suport dels partits col·ligats i s'han celebrat nombrosos mitjans i manifestacions, més o menys tumultuoses, la gran massa del poble, l'adhesió o simpatia de la qual és sempre necessària per a què triomfi un moviment de protesta, ha romangut freda, quixant-se, sens dubte, dels sacrificis que se li demanen, però resignant-se davant del perill de majors calamitats. Està massa recent encara el que passà en els anys posteriors a la guerra fins a l'actuació salvadora de Poincaré, per a què la majoria estigui disposada a una nova desvalorització del franc.

Però, malgrat el relatiu fracàs del moviment de protesta, la possibilitat d'una derrota del govern en obrir-se de nou el Parlament no està per complet descartada. Els socialistes que, per la por de perdre les masses electorals, fan avui una política demagògica, seguint en absolut les directives que els marquen els comunistes, representen una força considerable a la Cambra de Diputats. D'altra banda, el partit radical-socialista està profundament dividit malgrat que el cap del partit Mr. Herriot formi part del govern, i en mit-

tings i declaracions hagi manifestat ben clarament la seva convicció que tota altra política seria en aquests moments suïcida. Enfront d'aquesta tendència, la que representen els senyors Daladier i Chautemps d'unió amb el Front Popular té també una força considerable, i dubtant entre els dos Grups, una munió de diputats indecisos són els qui amb els seus vots en el moment definitiu poden decantar la balança en un o altre sentit.

El bo del cas és que els enemics de les lleis de restriccions, tot i oposant-se a l'actuació ministerial, no deixen de reconèixer l'existència del problema. Però no presenten un programa positiu per a posar al de Mr. Laval, sinó són disfressades aspiracions inflacionistes, dissimulades sota la idea d'una elevació de la capacitat de consum de les masses.

La posició actual del partit radical-socialista, obceix, com hem dit ja altres vegades en aquestes pàgines, a què, influït quasi sempre per les preocupacions de la tàctica electoral a la qual deu molts dels seus èxits, no s'atreveix a trencar amb els socialistes, gràcies als vots dels quals molts diputats han pogut triomfar en el segon torn de les eleccions.

En tant que arriba el dia de la batalla parlamentària, tothom espera el resultat de les eleccions parcials de senadors en què es presenta el President del Consell. Aquest té la seva elecció assegurada si es presenta pel seu país nadiu, però vol també presentar-se pel departament del Sena, puix que un triomf en una regió tan esquerrana li permetria anar a la lluita parlamentària amb un prestigi superior. Però en aquest departament l'actitud dels radicals-socialistes, l'ajut dels quals li és necessari per a ésser elegit, és com sempre, incert.

De tota manera, la política francesa va a entrar en una fase interessant.

FINANCERS DELS TEMPS PASSATS

COLBERT

S'ha dit de França, sobretot de la França contemporània, que sempre troba l'home que li manca en cada moment. Així, per a crear un Estat francès, vencent les ambicions i les intrigues dels nobles, i dominant l'esperit feudal, aparegué, en moment oportú, la indomable energia de Richelieu. Com per acabar la seva obra i posar terme a la rivalitat amb Espanya, era precisa tota l'astúcia i l'oportunisme de Mazarin. Però tot aquell període de lluites internes i externes, no havia passat sense posar l'Estat francès a la vora de la ruïna financera. Els seus caps de finances, instigats pels grans homes d'Estat que hem esmentat, no tenien altra preocupació que aportar recursos al Tresor reial, enriquint-se, ensems, ells mateixos. Exemple típic d'això: Nicolau Fouquet. Mancava després de Mazarin l'home que posés ordre en les finances i que passat un període llarg de lluites militars portés un xic d'organització a l'Administració de l'Estat.

Aquest home fou Colbert. I és curiós d'observar com els grans Ministres d'aleshores no creien acabada la seva missió si no deixaven ja preparat l'home que havia de succeir-los en el càrrec, com volent prolongar a través d'aquest la seva pròpia actuació. Així, és Richelieu qui prepara les coses per a què Mazarin sigui el continuador de la seva obra, com en morir aquest deixa a Lluís Catorze, a més de bons consells, el seu administrador Colbert perquè s'encarregui d'administrar la França. També Colbert intenta fer cosa semblant i prepara les coses perquè en les mans del seu germà i del seu fill quedin els òrgans fonamentals de l'Estat. Però el que havia estat possible amb Lluís XIII i amb Anna d'Austria ja no era tan fàcil amb l'absolutisme triomfant del rei Sol, i aquest oposà als Colberts el nom de Louvois.

D'origen ben modest, Colbert havia nascut a Reims, en una modesta família de comerciants de teixits. I si alguna vegada els orígens d'un home permeten explicar tota la seva vida, és en el cas del que havia d'ésser gran ministre de Lluís XIV. Si hagués nascut d'una família de pagesos, segurament no s'hauria convertit en el protector i animador de la indústria francesa. L'haver vist com els diners es guanyen a força d'economia i bon ordre, li dona les seves característiques de bon administrador, vigilant davant

les més petites despeses, ben diferent dels homes d'aquella època de luxe i prodigalitat. La modestia dels seus orígens no li féu perdre el cap quan es veié ric i poderós, i, molt aïrant de Franquet, portà un tren de vida ben senzill, ajudat sempre per la seva esposa Maria Charrou, que no volgué mai sortir de la modesta esfera en què havia nascut i que, model de dones de casa seva, fou sempre una petita burgesa i li donà nou fills.

Aquestes qualitats el feren apreciar del Rei, profundament disgustat per l'ostentació de riqueses que feia l'aleshores Superintendent de les Finances públiques, Nicolau Fouquet. Colbert, que ocupava un lloc secundari en l'Administració, no deixà passar cap ocasió de posar en evidència els vicis i les faltes de Fouquet, i contribuï com qui més, amb treball pacient i amagat, a la caiguda del que considerava el seu rival. Fou natural, per tant, que en produir-se aquella caiguda en setembre del 1661 fos enlairat al càrrec de Controlador general de finances.

Nó estaven en aquella època gaire especialitzades les funcions que en podríem dir ministerials i així l'obra de Colbert a França no es limita a cercar recursos financers i a administrar-los recatament, sinó que s'estén als més variats aspectes de l'administració, portant a ella uns mètodes que el menys que es pot dir és que són una anticipació de l'obra portada a cap per Napoleó en començar el segle XIX.

La reorganització del patrimoni reial, alliberant-lo de les hipoteques d'èpoques anteriors, la reforma dels impostos, dintre dels estrets límits que permetien els privilegis de la noblesa, l'empena donada a les obres públiques, la protecció al comerç i a la indústria, arribant a crear un sistema, el colbertisme, que no és més que el predecessor de l'economia dirigida. Les companyies de Llevant i de les Índies orientals, són la seva gran obra, i un dels mitjans de lluitar contra les potències comercials d'aleshores, Venècia i Holanda, i de portar riquesa a la seva pàtria.

L'obra de Colbert donà una empena, de moment, a la grandesa de França. L'oblit dels seus consells portà al desgavell financer de les èpoques de Lluís XV i Lluís XVI, creant les condicions adients per a què pogués triomfar la Revolució.

JOSEP M. TALLADA

RÚSSIA

Continuen les reformes

Mantes vegades hem remarcat en aquestes pàgines com el règim establert a Rússia té ja ben poc de comunista, malgrat el que es vulgui fer creure a les masses obreres dels països occidentals. No hi ha dubte que els dirigents de la revolució bolxevic, imbuïts de les idees marxistes, tractaren en els primers temps d'implantar en aquelles terres una organització comunista. Però la realitat els va anar allunyant dels seus primitius propòsits, portant-los cap a un socialisme d'Estat que en el fons no és més que una forma radical de l'intervencionisme d'Estat i de l'economia dirigida que amb tan funestes conseqüències volen implantar altres pobles civilitzats.

Aquesta evolució, que podríem qualificar de regressiva, que han anat seguint les organitzacions russes, allunyant-se cada cop més de les formes comunistes, s'ha fet més evident en quant han millorat les condicions econòmiques en aquell país, com a conseqüència de l'augment de productes de consum proporcionats per l'aplicació del segon pla quinquennal. Si durant el primer pla la situació material fou veritablement desastrosa, i el poble rus tingué de suportar sacrificis i privacions extraordinàries per tal de portar a cap la creació d'utillatge nacional que el primer pla comportava, cap persona imparcial no pot negar que ara el nivell de vida està millorant molt notablement per bé que encara sigui inferior al que tenen els obrers dels pobles industrials.

I, fet que a nosaltres ens sembla natural, en millorar les condicions materials i anar-se consolidant el règim, es va creant una nova mentalitat, i les institucions econòmiques i polítiques van prenent, de mica en mica, matisacions que les aproximen a les de la civilització capitalista.

I a començaments d'any, la supressió de les cartes de pa féu desaparèixer una forma de distribució que podia pretendre el qualificatiu de comunista. Des d'aleshores, la gairebé totalitat d'objectes de consum són comprats pels obrers amb els salaris en metàl·lic que percebien com a remuneració del seu treball. Al mateix temps, es nota una tendència cada cop més evident de fer

desaparèixer les enormes diferències que existien en el preu d'un mateix producte segons que fos comprat: al magatzem d'Estat, a la cooperativa o a les restes de comerç privat.

Però la transformació no és sol's en el terreny econòmic, sinó en altres aspectes de la vida russa i àdhuc en les coses espirituals. Totes les informacions que d'aquell país ens arriben ens mostren que existeix com un renaixement de la vida familiar i que fins i tot l'element jove, més influït per les idees revolucionàries, sent renèixer l'amor als seus pares.

Adhuc les disposicions legals, volen també reafirmar els sentiments familiars. Fins ara, per a obtenir el divorci, n'hi havia prou amb què un dels dos cònjuges manifestés tal voluntat davant d'un registre d'Estat civil. D'ara endavant, per a què un matrimoni es dissolgui, caldrà el consentiment de marit i muller, i quan aquest consentiment no existeixi, caldrà portar l'afar davant d'un tribunal i allí tramitar el divorci en forma semblant a la de les nacions més civilitzades.

Vàrem parlar ja de les reformes polítiques que es vénen elaborant i que en el fons no són més que un procés de democratització de l'Estat soviètic. Avui podem donar compte d'un altre fet ben significatiu. I és que a l'exèrcit i a la marina russes han estat restablertes les graduacions per a distingir les diverses categories militars. Hi haurà, per tant, lloc-tinents, capitans, majors, coronels, comandants de brigada i de divisió, i àdhuc es preveu que el govern podrà concedir el títol de mariscal al cap militar que presti serveis de suficient mèrit. Mesures semblants s'han pres per a les categories dintre de la marina.

La transformació de la mentalitat bolxevic és evident i l'únic que cal observar, és que per arribar a la situació actual, hauria estat preferible, en lloc d'aquests anys passats de fam i d'opressió, haver emprat des del primer moment formes democràtiques per a substituir la tirania dels tsars.

FELIP GALCERAN

Un berenar
saborós

Cada galeta té la
seva gràcia dife-
rent i n'hi ha de 21
classes. Afegint-
hi una copeta de
vi bo tindreu un
berenar complet
molt nutritiu i
saborós.

EN MITGES LLAUNES DE 1.700 GRs.
5,25 pts. kilo.
DEMÉS EL TIMBRE

El millor desdejuni:
XOCOLATA!!

la millor
xocolata

LES LLETRES

El pensament català Parlem de les antologies

Heus ací un tema que no ha pas apassionat gaire Catalunya. Saber si ha existit o no una filosofia catalana; escatir si existeix o no una tradició filosòfica a Catalunya, ha estat tema poc tractat. «Tradició filosòfica que es redueix a saber, com ens diu el doctor Tomàs Carreras Artau, si en les diverses èpoques de la història del poble català ha existit una activitat filosòfica col·lectiva.»

Hem citat el doctor Carreras Artau. Ha estat precisament la relectura d'un llibre seu, el que ens ha mogut a escriure aquestes ratlles. «Introducció a la Història del Pensament Filosòfic a Catalunya»: aquest és el llibre. El doctor Carreras, professor de Filosofia a la Universitat de Barcelona, és un dels pocs a qui interessa el problema de l'existència o no d'una filosofia catalana.

El tema ha estat i pot ésser un motiu de polèmica. El mateix llibre del doctor Carreras és escrit en un to polèmic. És discutible si en les grans figures, Lluís, Turmeda, Sibiuda, Lluís Vives, Balmes, Llorens i Barba, en el fons hi ha una actitud coincident que assenyali el geni del poble que els ha engendrat. No manca qui nega tota coincidència i àdhuc tracta de demostrar que molts d'ells són fills de l'ambient en què han conviscut i, per tant, com en el cas de Lluís Vives, gairebé sempre absent de la seva terra natal, del tot estrany al geni filosòfic de Catalunya. El doctor Carreras Artau creu en la tradició filosòfica catalana. No nega l'aparent divergència dels pensadors catalans, i raona la seva posició en mots com aquests: «L'esperit nacional informa i entona les més diverses manifestacions de tot un poble, sense exceptuar les doctrines filosòfiques. Funció delicada i altíssima de l'historiador de la Filosofia és saber desentrançar aquest fons comú a les diverses doctrines i escoles filosòfiques i mostrar com, àdhuc aquelles que apareixen com a més discordants o amb formes d'insolita novetat, examinades detingudament, resten lligades per un o altre cable, al fil de la tradició nacional. Negar aquesta veritat valdria tant com negar l'esperit de continuïtat i de renovació en Filosofia.» Es així que el doctor Carreras Artau afirma la íntima harmonia dels mots *continuïtat* i *renovació*. És a dir, renovació que és precisament la natural derivació de tota obra de continuïtat. En aquestes mateixes pàgines tinguérem ocasió de tractar del caràcter renovador d'una autèntica tradició. ¿Es que continuïtat vol dir autenticitat? ¿Es que renovació vol dir blasme de tot el passat, tergiversació de tot l'existència? No pas, certament. Ni immobilitat ni catàstrofe.

En totes les activitats, filosòfiques, artístiques, polítiques... que es desenrotllen en un poble amb personalitat tindran en tot temps i malgrat les diverses transmutacions històriques, un segell especial que és el senyal inequívoc de l'existència d'aquella personalitat. El que s'esdevé és que les necessitats de cada dia, constantment renovables i renovades, de les coses, en canvien la fisonomia exterior, la superfície, però en el fons es manté el mateix esperit. I és així que es pot trobar una coincidència, a desgrat de les distàncies de temps, i a desgrat dels temperaments diversos, entre els grans pensadors que formen la galeria de filòsofs catalans.

En l'esmentat llibre del doctor Tomàs Carreras Artau, aparegut l'any 1931, en part resum o aplec de treballs anteriors, hi ha indicacions subtilíssimes sobre l'actitud filosòfica i hi ha pàgines interessants sobre la filosofia i els filòsofs catalans. És un bell i reeixit intent per tal de refer la història del pensament català, massa oblidada i massa negligida fins ara.

Sense l'existència d'un pensament nostrat, poc podríem parlar de l'ànima del nostre poble, re-joventida i rescatada. Pot rescatar-se allò que ha existit. I no podríem parlar de l'existència d'una ànima, d'una personalitat, si no hagués donat senyals de vida amb la creació d'un pensament autòcton. Pels fruits es coneix l'arbre. Diverses manifestacions de la nostra vida col·lectiva són una prova de com havia existit una activitat filosòfica col·lectiva que ha perdurat en el transcurs dels temps. La continuïtat en l'esperit de

les nostres institucions jurídiques és una manifestació d'aquella activitat filosòfica.

El doctor Tomàs Carreras i Artau, campió dels estudis filosòfics catalans. La seva labor és callada, silenciosa, però efectiva. A ell es deu principalment la reivindicació del gran amic de Milà i Fontanals, Xavier Llorens i Barba, una de les més excel·lents figures del pre-renaixement català. A ell es deuen treballs monogràfics i cursets especials en els quals han estat estudiats els grans filòsofs catalans, com Lluís Vives, Ramon Llull i aquell Ramon Sibiuda en les obres del qual va inspirar-se Pascal per escriure els seus famosos «Pensaments».

Carreras Artau segueix treballant. I ens plau, des d'aquestes pàgines, d'exaltar la seva modestia d'home que no aspira a conquerir popularitat, però en canvi sent l'orgull de treballar pel seu poble. El doctor Tomàs Carreras Artau treballa, i en el seu treball ha trobat un col·laborador intel·ligentíssim: el seu germà i deixeble Joaquim, professor de l'Institut.

Vet ací una tasca lloable. Homes així són els qui cimenten la immortalitat dels pobles.

MARCEL·LI MORETA

Els meus primers vint-i-cinc anys

XI

Com quedà plantejada la vaga general de l'any 1902. - Coaccions, trets i amenaces. - Felip Bertrán d'Amat i la creació d'un Sometent a Barcelona.

Una altra senyal de com la qüestió s'enverinava per moments la vaig tenir amb el que passà al col·legi el divendres dia 14 i el dissabte dia 15. A les quatre de la tarda del divendres quan estàvem en plena classe el professor senyor Josep, que tenia per costum eixir al carrer uns minuts mentre escriviem, tornà a entrar coneixen-se-li pel seu gest que venia contrariat. Donà un cop de regle damunt la seva taula i ens digué: —Prou per avui. Sense entretenir-se pel carrer vagin directament cada u a casa seva. Sobretot els que viuen a Gràcia facin-ho amb les degudes precaucions... Ens acomiadarem fent-hi comentaris. Allò era una cosa desusada. En els nostres anys escolars no s'hi podia registrar un cas semblant. El col·legi Solà era matemàtic en el seu règim d'entrades i sortides de classe les quals no es suspèien per cap causa ni per cap motiu per poderós que pogués ésser. L'endemà al matí, dissabte, per allà als voltants de les onze es repetí l'ordre de suspensió de les nostres tasques escolars concretant-la més el senyor Josep: —L'escola no s'obrirà— digué— fins que l'estat present de malestar no s'hagi acabat. Crec que dilluns passaran, malhauradament, coses mai no vistes. Els de Gràcia que no es moguin que jo els marcaré l'itinerari per on deuen passar, a fi d'evitar trobar-se en possibles incidents entre la força pública i els vaguistes. Efectivament a Gràcia hi havia hagut aldarulls tan forts que la guàrdia civil s'havia vist obligada a disparar els fusells continuant la lluita amb els vaguistes. Passeig de Gràcia avall fins a la Ronda de Sant Pere i la Plaça d'Urquinaona on el tiroteig fou de molta durada. El diumenge el passarem amb bastanta tranquil·litat. Amb el meu pare anàrem a missa d'onze a la «Punxa» —convent de monges Adoratrius del carrer del Consell de Cent, xamfrà a Casanova, la qual església té un campanar que acaba amb una piràmide molt aguda i en el vèrtex hi ha col·locat un paral·lelisme i d'ací el nom popular de la «Punxa» que hom li dona— per a retornar a casa sense fer l'acostu-

mat passeig per les Rambles. Per la tarda anàrem a canviar impressions a casa la tia Tereseta. Allí ens confirmaren —ens ho havien assegurat ja uns veïns de casa— que l'endemà quedaria en ferm plantejada la vaga general. Efectivament així ocorregué. El dilluns a primera hora del matí la circulació quedà interrompuda. Pel carrer només es veien grups d'obres apressats que anaven en direcció a Sants uns i altres cap a Sant Martí. Les botigues restaren tancades, puix ja ni s'obrien. A mig matí s'inicià un fortíssim tiroteig que durà fins a l'hora de dinar. Pel que pogué ésser la meua mare previsorament s'agençà per tal de fer proveïment de comestibles. En havent dinat començaren a circular aquelles mentides pròpies dels temps de revolta. Les invencions més absurdes corrien de boca en boca; fent-hi cada nou narrador correccions i additaments personals del tot mancats de lògica que semblava estrany que pogués haver-hi qui se'ls cregués. No obstant així era. Recordo que a la nit ens vingué a veure un veí d'una de les botigues, en Josep Seguí, en acomiadant-lo a la porta —els fanals estaven apagats però era nit de lluna— ofren el xiulet d'una bala i el dispar d'un revòlver. Seguí marxà apressat i nosaltres tancàrem la porta a corre cuita. Després sabèrem que era un acte de simpatia envers nosaltres del vigilant nocturn de la fundició de ferro Damians situat com ja he dit al davant de casa, el qual vigilant anomenat Pepet, procedent de La Garrotxa, era un veritable anarquista. El tret anava, com ell va dir a qui ens ho va comunicar, «contra el burges...» —ací hi intercalà uns termes grollers d'home d'instints depravats— que xucla la sang de l'obrer honrat. I amb l'emmurriament que li causà la manca de punteria necessària per a eixir amb el seu nefast propòsit, diu que va afegir-hi. —Quan els vaig veure no em vaig poder aguantar la ràbia... Aquesta és la meua! Haig de «pelar» un burges!... Llástima me... —blasfèmia sacrílega— no el vaig «ensilar»!... Per voler de Déu aquest extrèmitat malvat no li sortiren bé els seus criminals propòsits.

Ens desballestà, però, la nit; puix amb el neguit en què havíem passat la jornada, aquell acabament inesperat ens allunyà la son i encara que ens posàrem al llit gairebé a la matinada no poguérem pas adormir-nos del tot. L'endemà o sigui el dimarts dia 18, no aen encara les nou del matí quan un tiroteig intensiu ens alarmà moltíssim, perquè els trets s'oïen molt a la vora. On eren? Per a saber-ho sortírem al carrer. Al xamfrà hi havia més de dues dotzenes d'homes del veïnat jugant a les xapes, diversió a la qual s'hi lliuraren tot el dia en aquella setmana de desori puix només sospenien el joc per anar-se'n a dinar i quan passaven —bastant sovint; potser un parell de vegades cada hora— les patrulles de cavalleria que desbarataven les jugades disolent els grups de xapistes. El meu pare s'adreçà a un del grup conegut del barri: —¿Què sabeu on és —preguntà— el tiroteig? —Al «Matadero» —contestà—. Bé han de «jalar» els «guilguistes»; si no poden menjar els pobres que tampoc no mengin els rics. Fan bé. Assalten el «Matadero»... En aquest moment passava al galop una secció de la guàrdia civil muntada. L'oficial que la manava, deturant-se, es dirigí als jugadors: —«Que hacen jugando?» —els advertí—. *vale más que guarden el dinero para la familia.* No contestaren els de les xapes, però se'n anaren mastegant paraules odioses. El meu pare cregué prudent dir-los unes paraules com a consell. —Si, homes, si... No juegueu que us poden donar un disgust. Amb els militars no s'hi pot fer bromes. A més els diners malbaratant-los així aviat s'acaben... Un d'ells interrompé al meu pare: —Miri, senyor Alexandre, quan els acabeu, a casa seva vindrem a buscar-ne. Per això és burges i «trufan». El meu pare es limità a respondre: —Ben poca cosa hi trobaríeu a casa. Encara que jo soc tant de carn i ossos com vosaltres i potser no us seria tan fàcil com això l'enterrar-hi. Seguidament, ja retornats al nostre domicili, els meus pares feren conversa de l'incident. —Si demà la cosa veiem que no es millora

resumeixen un llarg espai de temps, i al revés, d'altres que sols comprenen un període més o menys breu.

Dins la poesia mateix, cal saber destriar allò que pertany estrictament a la lírica d'allò altre que entra en el camp dels restants gèneres poètics: la dramàtica, la didàctica, etc. Un gran poeta dramàtic, per exemple, pot ésser un líric de segona classe, i al revés.

Perquè l'antologia totalitària, o sigui l'antologia que vulgui regular fins als orígens d'una llengua, tingui la deguda autoritat, és evident que no pot ésser seleccionada a base de cap criteri tancat o exclusivista. Altrament una antologia formada sota aquests prejudicis, tan respectables com vulgueu alguns d'ells, sols podria oferir-nos un panorama mutilat dels gèneres que volgués resumir.

Cal, doncs, que l'ordenador o ordenadors antològics siguin elements ponderats o equànims i que àdhuc sàpiguen renunciar, en certs casos, a llurs naturals preferències i vèncer determinats escrúpols, mentre aquests escrúpols esdevinguin compatibles amb la dignitat literària. L'antologia, per tant, només pot fer-la el crític serè (¿i on és aquest crític?) allunyat de tots els esnobismes, de totes les modes i, també, de tots els tipismes haguts i per haver.

El crític, que profunditzi en el valor intrínsec de cadascuna de les personalitats que ell cregui dignes de figurar en l'antologia, segons el bagatge que hagin aportat a les lletres; però no en la seva antologia precisament, sinó en l'antologia destinada a realitzar una tasca de divulgació, o bé en aquella altra que ha d'ésser l'exponent d'un període o una escola i que ha d'interessar igualment el públic i els mateixos literats.

No cal confondre els mots *antologia* i *compilació*. Una antologia ha de seleccionar composicions dignes d'ésser perpetuades. Una compilació pot, en canvi, recollir composicions de mèrit divers. Quan diem d'un poema o d'un conte que poden ésser peces d'antologia, volem dir que aquell poema o aquell conte —per les seves qualitats literàries essencials— han de resistir el temps i les modes i romandre com l'expressió fidel de la cultura d'aquell temps.

Una antologia, doncs, no pot ésser massa generosa en la llista dels autors ni en la tria o selecció dels treballs, sigui del caràcter que sigui; sobretot si és d'un caràcter totalitari o global. Ara, si només pretén cenyir-se a un sector o escola o grup, ja és diferent: en aquest cas, al costat dels estels de primera magnitud, poden encara trobar-s'hi aquells satèl·lits amb personalitat prèvia que també ho mereixen.

Per altra part és freqüent de veure com les antologies recullen composicions mitjanes i àdhuc defectuoses d'autors il·lustres. La mateixa antologia de l'Alexandre Plana n'és un exemple. I en aquest cas, les antologies fan un flac servei a l'autor que pretenien glorificar; car el lector que sols el coneixi per aquelles mostres —si és un lector mitjanament culte—, es sentirà defraudat i no trobarà justificada la fama de l'autor. Cal, per tant, que a cada antologia els autors s'hi trobin representats amb llurs millors composicions i no amb composicions mediocres, precisament.

En resum, admetem les antologies quan aquestes pretenen orientar el poble no prou versat en les matèries literàries. Però els literaris, els poetes, els intel·lectuals, més que antologies en prosa o vers, necessiten conèixer l'obra de les personalitats eminents i no un fragment o una mostra escadussera d'aquella obra. Quants literats catalans coneixen bé Verdaguer, Maragall, Costa i Llobera, Alcover, Carner, Ruyra, López-Picó, Guerau de Lloist, etc.? Molts d'ells, de cadascun d'aquests autors només han llegit les composicions més popularitzades. Ens consta.

J. ALBERT

El nom que en l'article anterior deia Joan Aldavert, havia de dir Pere Aldavert. Calia aquesta rectificació?

—digué el meu pare— marxarem d'ací. No tinc ganes d'arribar allí on voldrien aquests ignorants. La intranquil·litat continuava més apressant que mai. A mitja tarda rebérem la visita del meu pare en Joan Rialp, altre germà de la meua mare, ja difunt. —Us he vingut a veure —ens digué— perquè com que teniu el mal gust de viure en aquest barri de la flamarada... ¿Què passa per ací? Hi han gaires caps calents? —El meu pare li feu una relació del que havia passat la nit darrera i de l'incident del matí. —Crec que la vaga la tenen perduda —assegurà el meu pare— i que dintre quaranta vuit hores tot el més tard les aigües començaran a tornar a lloc. Però, Alexandre, és una imprudència l'estar-se a la boca del llop. Aquest migdia he parlat amb en Felip Bertrán d'Amat que com a President la Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País ha assistit a una reunió d'autoritats i representants de corporacions en la qual s'ha convingut, a proposta seva, que si dijous no està virtualment acabada la vaga es constituirà una mena de sometent urbà o s'armarà a les persones de compromís perquè sembla que els obrers porten males intencions... El nou governador que ve de Sevilla —era Francesc Manzano Alfaro— crec que arriba demà i veurem com enfoca l'assumpte. Encara que pel que es veu el govern s'ho mira amb una certa indiferència perquè està molt escamot amb els catalanistes i no li vindria gens malament fastiguejar-los amb vagues i complicacions de caràcter social. Veu que els fabricants i els comerciants estan tots amb la Lliga Regionalista i l'atacarà com a partit burges. En realitat potser els obrers van massa de pressa i massa enllà i caldrà tallar-los les ales. No han arribat als extrems de la vaga general revolucionària de Milà, la més gran que registra fins ara la història de les revoltes socials. Per ésser el primer assaig els obrers de Barcelona han quedat bastant bé. El segon lloc d'aquesta història és indubtable que ningú no els hi discutirà.

ALEXANDRE BULART I RIALP

Des de que la portera té un nou «SUPER-OCTODO» Philips tipus 521, no es mou de la porteria. Tots els veïns estan atesos. És una fortuna per als veïns i per a ella mateixa, doncs sap apreciar la vàlua i la qualitat excepcional d'aquest receptor, que representa la darrera paraula en Ràdio.

Jutgi Vostè mateix demanant una demostració sense compromís.

PHILIPS
"SUPER-OCTODO" 521

Representants Oficials Barcelona

- Radio Universitat
Ronda Universitat, 1
- Pelayo Radio
Pelai, 9
- Radio Selecto
Passeig de Gràcia, 6
- J. Bolet i Companyia S. L.
Corts, 630
- Fidel Gual
Sans, 21
- Josep Payarol
Sant Andreu, 108
- L. Lucorda i Cia. S. L.
Corts, 598
- Tintoré, Rodés i Cia.
Ronda Sant Antoni, 61
- Union Musical Casa Werner, S. A.
Passeig de Gràcia, 54
- Lluís Puig Munné
Mallorca, 512
- P. Garonat Michel
Aribau, 89
- Marcel·li Rovira
Rda. S. Pere, 6

TEATRE i CINEMA

El postre adéu al Molière català

Poal Aregall, home de teatre

Fa algunes setmanes que deixà d'existir un dels més notables artífexs de la nostra escena: Miquel Poal-Aregall. La mort s'ha firat d'ell en el precís moment que més falta ens feia dins del tancat circuit teatral casolà.

Poal Aregall, fill de Sallent des d'un jorn del 1804, més tard, català d'esperit cent per cent, conreà tots els gèneres literaris excel·lents en la novel·la i en la poètica i acreditant-se com a prestigiós articulista, crític i assagista. No obstant, nosaltres ens limitarem a parlar d'ell com a home de teatre, a la fi és on s'hi ha fet un nom més distingit, i per on ha treballat amb afany i entusiasme, especialment en aquests darrers anys.

L'expert *sallent-sallent* si bé als divuit anys ja havia començat a tastar la feixuguesa del professionalisme literari, fins als vint-i-cinc no s'aventurà a dur a l'escena els seus propis teatres, que feia un parell d'anys l'havien encisat per complet. Les seves crítiques fresques i interessants a les pàgines de «La Veu» ens presagiaven que el «Miquel» es feia un home de teatre a passos agermanats. Es coneixia l'essència i el perfum; n'hi havia prou per a començar!

Es lliurà a les mans del públic i dels crítics amb tres actes i mitja dotzena de figures que emboïllà amb el títol: «El xicot tímido». El públic el respectà com a novell i els crítics van començar-ne a esperar llargues correccions de ploma, mentre els autors el creien inofensiu. Poc després, no content amb l'èxit de la primera obra, els seus propis desigs li feren sentir la necessitat de rectificar la seva presentació per a escatir els dubtes que aquesta havia deixat. Tres nous actes i set personatges més, varen respondre al seu intent. «L'amor vigila» obtingué, llavors, un felicitat triomf del qual no tan sols es serví un bon record, sinó que s'ha fet el possible perquè l'èxit es mantingués permanent, en premi a l'exquisida vàlua de l'obra. La factura de la trama era excel·lent i ja se'n porten més de quatre mil representacions. Amb aquest argument, comença a fer-se un nom força remarcable. La sorpresa que l'aparició d'aquesta obra causà, en el món teatral de casa, fou tan excepcional que fins l'eminent Ferran i Maïorà s'atreví a rebre'l, gairebé com el Molière català.

Segueixen a aquestes dues obres moltes altres produccions de relleu; estrenades algunes d'elles; publicades, només, algunes altres, i reposant en l'abisme més desesperant que representa les foscores d'una biblioteca, totes les que li vessaven del corn de l'abundància productiva. Entre les més interessants, recordem: «La dolça veu», «Cassa, mamà» i «Jocs de Cupido», amb dues alçades de cortina i «La lluna de mel» i «Parany de l'amor» desplegades en un sol quadre.

Cal, però, en enumerar la tasca feta pel nostre gran autor, parlar també de l'ambient que el voltava, tant en el seu interior com en el propi exterior. Ell es llança al teatre d'una fàula desinteressada i amb l'èstretic ben entès d'aportar-li, amb el seu esforç personalíssim i entusiasta, tots els arguments d'ambient més perfecte, i és, per això, que les seves produccions no foren mai obres d'adornament ni estèrils. Ell volgué contribuir al nostre monument teatral amb el seu minso rajol edificat, que aviat es convertí en un sòlid maó, mai, però, no pretengué oferir un cairó per a fer bonic ni un gotxo mal cuit.

L'ànima de les seves comèdies o drames, durant l'època en la qual podem qualificar-lo «autor disciplinat», com totes les bases de les obres nascudes en aquest període de tot autor, no eren troballes excepcionals, sinó una senzilla imitació del que fins llavors s'havia dut a l'escena. En un mot: l'autor de «L'amor vigila», en aquells primers moments d'adolescència escènica, no crea, no inventa; esdevingué, simplement, un atent seguidor dels estils creats. Com ho indiquen els títols de totes les seves escenificacions, aquell «internat del teatre» jugava el propi temperament amb els bomballons estranys de l'amor. El joc, però, era deliciós i entretingut: paraula fàcil i diàleg viu.

En aquesta primera etapa de la seva campanya teatral, deu tots els èxits als voluntariosos elencs dilectants, puix que el públic de societat i els artistes aficionats foren els seus «supporteurs» durant aquests temps primitius. La càndida bonesa d'aquells diminuts prosencis de boca rectangular i la simpàtica harmonia d'aquell esquitit patí de butaques, l'havien embolcallat d'un tal ambient familiar que el dia que el teatre Tivoli obri les seves portes per a engolir la gran multitud, «ista» de l'escena, d'arreu de la ciutat, a canvi d'aquell públic modest de les societats limitades, i en el moment en què s'aixecà la seva cortina ben planxada amb aire sumptuós, substituint aquella cortina arrugada i enlairaada nerviosament pels «amateurs» per a oferir el sàinet líric «Pel teu amor», es sentí completament trasbalsat. Movent-se per entre bastidors, amb aire humil, no parava de repetir: «No es fa per mi la festa! El prestigi del mestre Ribes, la veu d'Emili Vendrell... ells porten l'èxit!». Més tard, i gràcies a aquesta obra on trobà fita la darrera temporada de Teatre Líric Català, el text de les nostres cançons resultà que s'hi consagrà i la cançó «Rosó» ho digué tot en adaptar-se deliciosament la seva tonada fresca i la seva paraula íntima a les llengües veïnes: castellà, francès, italià i anglès. L'èxit gran devia engrit-li les galtes, mai no masogades per la tivantor seriosa de justicier!

Després de tot això, Poal-Aregall era conegut, però oblidat. La seva generosa activitat continuava, ara, d'una fàula clandestina. El seu futur era una capsa tancada. Durant uns quants anys, el seu nom sols veia llum en alguna que altra invitació de teatre de societat, els diaris l'havien perdut de vista. Niagu no recordava la seva personalitat resignada a l'autoritat dels seus propis, que eren: «Tot pel teatre, i el teatre català».

Quan la nostra escena professional comença a anar «d'Herodes a Pilat» ell tornà a aparèixer, però aquesta vegada se'n presentà canviat: la rimada de novell esborrada amb traça, duia al damunt una mena d'esperit salvador, valent i decidit. Aquell home de teatre del tot renovat,

en portava alguna de cap una mica seriosa. Ell venia a fer el que ningú es decidia a dur a terme: fer ressorgir el teatre del seu poble. Aquell «autor-disciplinat», llavors se'n presentà tot un mestre. Acompanyat d'un esclau dels seus destins entusiàstics — l'actor Clapera — es disposà a obrir, en mig d'una solemne expectació, aquella capsca tancada de les seves activitats.

En conèixer el seu horitzó varem exclamar: Poal-Aregall, revolucionari en el món del teatre! Efectivament. Aquell home de teatre, anys enrera tan discutit, ara feia coses de la seva collita. Feia teatre; un teatre propi, ben particular; creava... per a l'escena catalana. De bell antuvi la salvà aquella immortal «Gloriosa».

Després de «La Gloriosa» — el seu millor èxit, — «Les verges caigudes», «La taverna dels valents», «La desgràcia de la sort...» (?)...

Aquest és el calendari poc voluminós, però triomfal del teatre d'un poble i d'un poble de teatre.

Des d'ara, Poal-Aregall és ell. Ha nascut una nova modalitat de la seva ploma de dramaturg i comediògraf: el verdader teatre popular.

No m'entretindré en aquesta ocasió a analitzar i escrutar aquest nou tipus de teatre, que mereix un atent estudi i totes les consideracions d'una innovació utilíssima, però prometo fer-ho més endavant, si Déu vol. Si bé és veritat que en els temps primers de la nostra escena es féu un teatre dit popular, cal ara rectificar ràpidament; allò no era vertaderament un teatre popular perfecte, sinó un teatre de costums. Avui, com ahir, un teatre popular sense enganyar, ens mancava quan la novetat «poalaregalliana» ens ha sorprès. El teatre popular nadó és el que sempre hem enyorat ignorant-ho. Un teatre d'ambient i de tipus; pulcre, endregat i acuradament centralitzat.

Després d'aquestes passes de novíssim, Poal-Aregall se'n presenta com el Crist de les doctrines teatrals. Ell s'ha presentat per a predicar, amb exemples accionats i pràctics, un dels reconstituent que convé a l'ànima del nostre teatre. Acompleta la seva missió, ha desaparegut sense ésser trait, però sí envejat. Però la llastimosa la seva i més encara en aquests preats moments de cessissiu del moviment teatral, puix que ell havia tingut molts admiradors fidels, però cap deixeble. I és que no tothom té la seva decisió i la seva empena!

I ara deixem la seva producció i anem de dret a les seves genials pensades, que de molt poden servir-nos:

Ell no ha cregut mai amb les danses macabres del fantasma de la crisi dins de la vida del nostre teatre. La seva opinió: El teatre català tornarà a la seva esplendor quan els autors li tinguin un cert respecte i els empresaris fressin el sòl amb els peus.

Ell no trobava eficàcia a l'atorgament del Premi Ignasi Iglésies. Els motius particulars: No hi ha jurat, per més elements prestigiosos en el món del teatre que l'integrin, que pugui fer sentència a un argument que no l'hagi vist accionar. Després, que cinc mil pessetes no confeccionen un autor!!

Ell era optimista amb la fe i l'entusiasme dels nostres «amateurs», dels seus íntims amics. La seva raó: L'actuació de les companyies de teatre, no professional, té força importància per a l'esdevenir del nostre teatre, tanta, que és la base de la magnificència de l'escena catalana.

Abans d'acabar aquest article de modesta reconeixença al Molière català, vull fer-hi cabre dues consideracions d'innegable importància. En primer lloc, cal tenir ben present que li resten quatre obres per a estrenar, unes d'elles recents produccions i entre les quals i figura aquella discutida trama: «Drama o comèdia a gust del públic» presentada i no elegida al primer atorgament del Premi Ignasi Iglésies i a punt d'ésser estrenada en la passada temporada. En segon lloc, cal no oblidar que la seva darrera voluntat artística, fou la d'encarregar al notable actor Josep Clapera que les hi estrenés. No cal dir, ara, amb quin entusiasme el seu fidel company portarà a l'escena de l'Eden les seves darreres produccions aquesta propera temporada. I, ara, compte, que proposem les consideracions: (El postre i millor homenatge general que podem retre a l'intel·ligent home de teatre desaparegut, serà assistir, en massa, a atorgar-li els èxits més reservats a les representacions de les seves últimes plasmacions escèniques. Entesos? El millor premi a la seva tasca de lluita constant pel bé futur del nostre teatre consistiria a dar, tota vegada que ell ja no pot fer-ho, a la convocatòria d'aquest premi oficial del nostre món teatral, que ell creia necessari d'esmenar, les seves produccions originals, tant si s'han o no estrenat, on ell hi havia disposat una tan particular esperança, i tant s'hi havia entusiasmat mentre les confeccionava; i, tan de bo que una d'elles li fos premiada per les seves qualitats o per... seria la millor corona de florers de què podríem fer-li ofrena. Fa?

I, per fi, convinguem que si ahir moria «l'apòstol del teatre català popular», avui reconeixem que el temps passa, i si demà ens adonem que els dies aïren records, demà passat notarem que els anys esborren les coses més ben gravades; però, infinit més enllà, en sentir taral·lejar una cançó que es diu «Rosó» des d'un dels 80.000 discs de gramòfon escampats arreu del món, es podrà dir: Poal-Aregall, poeta; en regirar en arxius històrics els fulls esgrogueïts de col·leccions de novells populars o periòdics i revistes de temps preterits, es podrà exclamar: Poal-Aregall, escriptor; i quan els prosencis ofereixen una massa de 30 o 40 figures vuit o noucentistes amb el bon propòsit de presentar tàctiques teatrals dels grans clàssics, es podrà qualificar: Poal-Aregall, home de teatre.

Decididament, per a cloure la meua empresa, permeteu-me, lectors, que m'adreï directament a ell: Descansa en pau, amic Poal-Aregall! Tu has estat una de les valors més positives que ha tingut la nostra escena, que en néixer potser feres riure, però que en morir has fet plorar.

JANOT PUIG

Nota marginal

Teatre català, tanmateix?

Els nostres actuoors treballen. Ens queixàvem no fa molt de l'absència del teatre català. Ara, ens plau rectificar. Som optimistes; potser això ens farà mal. Els bon plats també embalen.

Josep Clapera, l'actor més actiu de quants té la nostra escena fa miracles. Caldria, però, que en fes un i bo: aguantar l'escena catalana, car si la part material, la més sensible, no li és adversa, ho podria fer sense recórrer a trucs ni a obres altisonants. I, volem més miracle, amic lector? Convertir d'un «music-hall», un teatre català. L'«Eden», aquell recó senyorivol d'obscenitat i disbauxa serà el lloc on anirà a raure la producció dels nostres autors catalans. Tot per obra d'un home d'empena com és Josep Clapera, el més enamorat d'aquest art que molts s'entesten a sabotejar.

Al Novetats, també teatre català. Nicolau Martori, l'admirada parella que tant ens plagué amb la seva campanya la temporada passada al Poliorama.

Ens creïem que Millàs-Raurell estrenaria per al debut d'aquesta companyia: *El món en què vivim*. L'obra ha estat retirada per suggerències disconformes de darrera hora. L'obra que supleix l'esmentada serà no res menys que *Saint trist*, de

l'insigne dramaturg Angel Guimerà, la qual fou estrenada per l'abril del 1910. Fa dies d'això, veritat? Doncs quan la veurem ens semblarà recent treta del forn.

I els Vila-Davi, què? Encara no s'ha pogut concretar res. Segons versions, es diu que cerquen teatre. Si l'aconsegueixen, ja hi serem tots! I que s'afanyin, perquè si no farem tard.

En Giménez-Sales, cada dia està més content i «allò» sembla que rutlla. Qui li havia de dir. I a l'antic saló de ball *Bohèmia*. Ara només falta que al «Moulin-Rouge» hi facin melodrama català.

Si aquesta fretura de fer comèdies és sòlida i perdurable, visca! Si no més és fum d'encenalls, no tindrem més remei que haver-ho de lamentar. Quan les castanyes facin de bon menjar, tindrem, pel cap baix, cinc teatres de català en actiu. Per massa minestra mai no és mala anyada.

A veure si amb tanta companyia, ens donaran a conèixer algun autor novell. Ara, allò del *calvari*, serà poc encaixat. O és que seguirem l'exclusivisme? Es segur que no.

JORDI

CINEMA

CAPITOL

«El jorobado o El juramento de Lagardère», Distribuidora, Exclusives Huel.

No cal que parlem de l'obra en si, puix que tots la coneixem tant a la novel·la com al teatre. Paul de Féval ha passat totes les fronteres en marxa triomfant i ningú ja no ignora les valors de «El jorobado». El cinema mut ja ens donà una versió força reixida: «El caballero Lagardère».

La suara estrenada ve a consolidar la justa fama de quant s'ha fet d'aquesta obra.

Malgrat que avui les cases productores s'afanyin a nodrir el cinema amb obres d'avantguarda, més positives, diríem també plau de tant en tant veure quelcom de fulletó.

La nova producció que ens ofrena la casa Films Albatros, entra a formar part de les pel·lícules de primer rengle.

L'actor Robert Vidalin fa un Lagardère agradable, encara que no massa encertat, a part del zel que es veu que en ell hi esmerça.

Els altres, ben en consonància i sense ultrapassar la justesa.

COLISEUM

«El dia que me quieras», Producció Paramount, per Carles Gardel i Roseta Morena.

Heus ací un art que en podríem dir que fa viure els morts: Carles Gardel. Cada vegada que hem vist anunciar un film interpretat pel malaurat estilista bonearense (?) — diuen que és francès — ja hem sabut el que anàvem a veure. Un argument qualsevol intercalat amb una sèrie de cançons, més o menys típiques, i uns amors també més o menys platònics, cap a la fi.

En «El dia que me quieras», fa un tomb rodó a les nostres càbales, perquè a més d'un seguit de cançonetes «criollas» el «divo» se'n mostra en actitud de gran actor dramàtic, malgrat no estar-hi acostumat, que encaixa amb un encert extraordinari. Quant a la part musical executada pel suara traspassat cantador, és ben original, tant, que fuig de tot el que fins ara hem sentit en altres films. En «El dia que me quieras» no hi ha el Gardel de «Melodia de Arrabal», «Cuesta abajo», etc., però hi impera el gust de sempre, que és el suficient perquè hom passi una estona ben agradable. Roseta Morena, tan gentil com sempre i subjugadora en tot moment.

La direcció a càrrec de J. Reinhard, immolable tant en l'acció com en els efectes de la fotografia, factor indispensable per a què un film aconsegueixi plaure.

FANTASIO

«El secreto de una vida», Producció Ufa. Versió francesa.

«El secreto de una vida», és un film d'una veritable originalitat, l'argument del qual entra de ple a allò que en podríem anomenar d'encert cinematogràfic, car el públic no ho desmenteix si jutgem per la impressió que en rebé des de les primeres escenes. Film d'intriga, però d'una intriga que apassiona i fa que hom en cossi bel·leses mai no vistes. El seu desenllaç no és cosa que se sospiti fins al final i això té la virtut de mantenir l'espectador amb un interès creixent fins a la cinto.

Arribat a la fi, que potser n'esperàveu una altra, no es constata un fonament massa sòlid, però aconsegueix plaure, que això ja representa una garantia cabdal perquè el faci simpàtic, i, si més no, agradable.

Les seves situacions se succeeixen amb una variant amablement extraordinària. Arthur Robinson, el director, ha reixit a tota línia, realitzant amb «El secreto de una vida», una tasca força intel·ligent i sense efectismes difícils de copsar. Ha fet quelcom nou i de bon veure.

Entre els interès, tots ben matissats i suggestius, hem de fer remarcar la labor de Jean Murat, el qual, en el seu rol de doble interpretació, assoleix la màxima simpatia, no seane una bona dosi de sobrietat, car els dos papers que representa són de caràcter oposadíssim. Els altres, justíssims i més que encertats. La casa «Ufa» segueix caracteritzant-se en el rodatge sincer i sense truculències dels seus films.

MARYLAND

«100 días», de Ufilms.

Es un film d'envergadura i força emotiu, cinematogràficament parlant. La part emocional de l'obra és tractada amb molta cura i gran precisió. Admirable la que compon les successions de les escenes.

Quant a la interpretació, a càrrec de Werner Krauss, Gustav Grundgens, Rose Stradner, Kurt Junger, etc., admirable.

Mereix paràgraf a part la labor de Werner Krauss en la figura de Napoleó, el temut cors, la qual és tractada amb una sobrietat justa i amara de matisos ben dignes. Gustav Grundgens fa de la silueta de Fouché un veritable estudi que li val conceptuar-lo de creació.

La direcció a càrrec de Franz Wenzler, bona. La musicalitat de Giuseppe Recce, ben entonada i dòcil a l'oida.

JULIEN D'ORSAY

VEGI AL CINEMA ASTORIA

El local de les grans exclusives RADIO

Fastuosa Super-Revista, amb

FRED ASTAIRE i GINGER ROGERS, en

LA ALEGRE DIVORCIADA

amb EL CONTINENTAL

La Dansa dels Petons.

Un espectacle enlluernador.

Un film Radio... Naturalment!

Coses de Mickey

El popular actor Casimir Ortas, sembla que s'ha enamorat de la cinematografia i treballa febrament a la realització de noves cintes. No n'ha tingut prou amb «Poderoso caballero», que, segons ens informen, treballa novament en la nova cinta *Aventura Oriental* de la qual en fa el protagonista. Aquesta nova pel·lícula és una comèdia basada en un argument d'Antoni Paso amb música del mestre Alonso.

Per manca de temps material en confeccionar el present número, donarem compte en el pròxim de la prova que Paramount Films, S. A. donà el dia 2 dels corrents del nou film de Claudette Colbert, «El Lirio Dorado».

Diu «L'Information», periòdic parisenc, sobre «El último millonario», nova producció de René Clair destinada a Barcelona per Filmòfono:

«Un film de René Clair és sempre un esdeveniment cinematogràfic esperat, i «El último millonario» és un veritable René Clair pel seu ritme i pels seus acudits. No és pas possible enumerar les troballes de què està sembrat el film sense córrer el risc de donar-ne una idea falsa; cal veure'l, saborejar totes les seves escenes, delectar-se amb l'humorisme que empra René Clair en el seu film.

Aquesta agradable fantasia, en la qual s'observen algunes crítiques iròniques dels temps presents, està interpretada amb braó per Max Dearly i René Saint-Cyr».

Com «L'Information» s'expressen tots els diaris parisiens, la qual cosa fa suposar que estem en vigílies d'admirar un veritable esdeveniment cinematogràfic amb l'estrena de «El último millonario».

OS (46 711 Bar) Del